

Ünite 8: Eser Sözleşmesi-Vekâlet Sözleşmesi-Kefalet Sözleşmesi

Giriş

Bu ünite de eser sözleşmesi, vekâlet sözleşmesi kefalet sözleşmesi ele alınmıştır.

Eser Sözleşmesi

TBK'ya göre eser sözleşmesi, yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir” Bu sözleşmenin tarafları, yüklenici ve iş sahibidir. Eser (iş) sahibi gerçek veya tüzel kişi olabilir. İş sahibi, bir eser meydana getirmeyi bir başkasına bırakan, yüklenici ise eser meydana getirip teslim etmeyi borçlanan kişidir.

Eser Sözleşmesinin Unsurları

Yüklenici, bir eser meydana getirmeyi taahhüt etmesi, yüklenicinin eser meydana getirmesine karşılık ücret ödemesi ve meydana getirilecek eser ve karşılığında ödenecek ücret konusunda tarafların anlaşması eser sözleşmesinin unsurlarındandır.

Eser Sözleşmesinin Hukuki Niteliği

Eser sözleşmesi ivazlı, şekle tabi olmayan, rızai nitelikte, tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Yüklenici, iş sahibine nazaran bağımsız bir şekilde eseri meydana getirme borcu altındadır.

Eser Sözleşmesinde Hasarın Geçiş

Eser sözleşmesinde eser; eserin teslimden önce beklenmedik olay sonucu yok olması, yüklenicinin iş görme borcunu ifa etmesinin iş sahibi yüzünden imkânsızlaşması veya yüklenicinin ölmesi veya kusuru olmaksızın işi tamamlama yeteneğini yitirmesi şekillerinde meydana gelebilir. Tüm bu ihtimaller bakımından hasarın kime ait olacağına ilişkin kanunda farklı sonuçlar öngörülmüştür.

Eser Sözleşmesinde Yüklenicinin Borçları

Eser sözleşmesinde yüklenicinin borçları; eseri şahsen meydana getirme borcu, sadakat ve özen borcu, araç, gereç ve malzeme sağlama borcu, işe zamanında başlama ve devam borcu, eseri teslim borcu ve ayıba karşı tekeffül borcu olarak sıralanabilir.

Eseri Şahsen Meydana Getirme Borcu

TBK'ya göre, *yüklenici, meydana getirilecek eseri doğrudan doğruya kendisi yapmak veya kendi yönetimi altında yaptırmakla yükümlüdür. Ancak, eserin meydana getirilmesinde yüklenicinin kişisel özellikleri önem taşıyorsa, işi başkasına da yaptırabilir.*

Yüklenicinin İş Kendi Yönetimi Altındaki Yardımcı Kişilere Yaptırması

Kural olarak yüklenici, eseri meydana getirirken yardımcı kişilere başvurabilir. Ancak işin yardımcı kişiye bırakılması durumunda daha düşük nitelikte bir eser ortaya çıkacaksa yüklenici, yardımcı kişilere başvuramayacaktır.

Yüklenicinin Şahsen İfa Borcunun İstisnaları

Sözleşmede yüklenicinin kişisel nitelikleri önem taşıyorsa yüklenici, işi kendi adına ve hesabına başka birine yaptırabilecektir. Yüklenici adı ve hesabına işi yapana *alt yüklenici* denilmektedir. Yüklenici, eseri kendisi yapma ve kendi yönetimi altında yaptırmakla yükümlü ise işi başkasına yaptırması sözleşmeye aykırılık teşkil eder ve yüklenici bu sebeple doğan zarardan sorumlu olur.

Alt Yüklenici : Yüklenici, iş görme borcunu tamamen veya kısmen alt yükleniciye devredebilir. Bunun için aranan iki şart; iş sahibinin rızası ve işin mahiyeti bakımından başka tarafından yapılmasına elverişli olmasıdır. Alt yüklenici, sözleşmede öngörülen eseri, ilk yükleniciye teslim etmekle yükümlüdür. Alt yüklenicinin ayıplardan doğan

sorumluluğu da ilk yükleniciye karşı gerçekleşir. Asıl işsahibi ile alt yüklenici arasında akdi bir ilişki yoktur. Asıl işsahibi, alt yükleniciye talimat veremez, edimin yerine getirilmesini isteyemez.

Yüklenicinin İşsahibi Adına İşi Başkasına Bırakması: Yüklenicinin işsahibi adına işi başkasına bırakması için işsahibinin rızası gerekir. Yüklenici, işsahibinin rızası olmaksızın işi işsahibi adına ve hesabına başkasına devretmişse asıl eser sözleşmesine aykırı davranmış olur. Böyle bir durumda yetkisiz temsil hükümleri uygulanır ve işsahibi ancak onay verirse eser sözleşmesi ile bağlı olur.

Araç, Gereç ve Malzeme Sağlama Borcu

Eser sözleşmesinde aksine adet ve anlaşma olmadığı sürece yüklenici, eserin meydana getirilmesi için kullanılacak araç ve gereçleri sağlamakla yükümlüdür. Kural gereği malzeme yüklenici tarafından sağlanmışsa yüklenici, bu malzemenin ayıplı olması durumunda iş sahibine karşı satıcı gibi sorumlu olur.

Yüklenicinin Sadakat Borcu

Yüklenicinin sadakat borcu, TBK'ya göre, *yüklenici, üstlendiği edimleri işsahibinin haklı menfaatlerini gözeterek, sadakat ve özenle ifa etmek zorundadır.*"

Sadakat borcunun iki temel görünümü vardır: 1) malzeme işsahibi tarafından sağlanmışsa yüklenici, onları gereken özeni göstererek kullanmakla ve bundan dolayı hesap ve artanı geri vermekle yükümlüdür. 2) Eser meydana getirilirken işsahibinin sağladığı malzemenin veya eserin yapılması için gösterdiği yerin ayıplı olduğu anlaşılır veya eserin gereği gibi ya da zamanında meydana getirilmesini tehlikeye düşürecek başka bir durum ortaya çıkarsa yüklenici bu durumu hemen işsahibine bildirmek zorundadır. Yoksa doğacak zarardan sorumlu olacaktır.

Yüklenicinin Özen Borcu

TBK'ya göre, *yüklenicinin özen borcundan doğan sorumluluğunun belirlenmesinde benzer alandaki işleri üstlenen basiretli bir yüklenicinin göstermesi gereken mesleki ve teknik kurallara uygun davranışı esas czdır.*" Yüklenicinin özen borcunun kapsamını belirlemede, önce sözleşme hükümleri sonra da kanuni düzenlemeler göz önüne alınacaktır. Yüklenicinin özen borcunu ihlal etmesi durumunda işsahibi TBK'ya göre tazminat isteyebilir veya işin yapılması esnasında eserin ayıplı veya sözleşmeye aykırı meydana geleceği açıkça belli ise ve bu durumda yüklenicinin kusuru varsa işsahibi yükleniciye belli bir süre vererek sonuç alamadığı takdirde işi başkasına düzelttireceğini ihtar eder. Yahut da süre bitiminde seçimlik haklarını kullanır ya da işi üçüncü bir kişiye yaptırır.

Yüklenicinin Genel İhbar Yükümlülüğü

TBK'ya göre, *"eser meydana getirilirken, işsahibinin sağladığı malzemenin veya eserin yapılması için gösterdiği yerin ayıplı olduğu anlaşılır veya eserin gereği gibi ya da zamanında meydana getirilmesini tehlikeye düşürecek başka bir durum ortaya çıkarsa, yüklenici bu durumu hemen işsahibine bildirmek zorundadır; bildirmezse bundan doğacak sonuçlardan sorumlu olur."*

Yüklenicinin İşe Zamanında Başlama ve Devam Etme Borcu

Taraflar, sözleşmede eserin teslimi için bir süre kararlaştırmış veya kararlaştırmamış olabilirler. Teslim süresi belli olmayan işlerde, eserin teslimi için belli bir süre kararlaştırılmamış ve işin niteliğinden böyle bir süre çıkarılamıyor ise sözleşme yapılır yapılmaz işe başlanması gerekir. Teslim süresi belli işlerde ise TBK'ya yüklenicinin işe zamanında başlamaması veya sözleşme hükümlerine aykırı olarak işi geciktirmesi ya da işsahibine yüklenemeyecek bir sebeple ortaya çıkan gecikme yüzünden işi kararlaştırılan tarihte bitiremeyeceği anlaşılırsa işsahibi, teslim için belirlenen günü beklemek zorunda olmadan sözleşmeden dönebilecektir.

Yüklenicinin Meydana Getirdiği Eseri Teslim Borcu

Yüklenicinin, teslim tarihinin gelmesine rağmen borcuna objektif olarak aykırı şekilde eseri tamamlamamış veya tamamlanmış eseri henüz teslim etmemiş olması durumunda kural olarak iş sahibinin ona teslim borcunu yerine getirmesi için ihtarda bulunması ile yüklenici temerrüde düşer. TBK'ya göre ihtara gerek olmaksızın yüklenicinin temerrüde düşeceği hâllerde, eserin teslim edileceği günün gelmesiyle yüklenici temerrüde düşecektir. Temerrüde

düŖen yüklenici, eğer temerrüde düŖmede kusurlu ise TBK gereği beklenmedik hâl sebebiyle doğacak zarardan sorumlu olacaktır.

Yüklenicinin Ayıp Sebebiyle Sorumluluğu

Yüklenicinin ayıptan dolayı sorumluluğunun doğması için teslim konusu olan eserin ayıplı olarak teslim edilmiŖ olması, ayıbın gizli olması gibi Ŗartların geręekleŖmelidir. Eserdeki ayıbın tam önemli ayıp olması gerekmez. Ancak iŖ sahibinin eserdeki ayıbı ileri sürmesi, hakkın kötüye kullanılması niteliği taŖımamalıdır.

Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetleri

iŖ sahibinin yükleniciyi ayıptan sorumlu tutmak için yerine getirmesi gereken külfetler, gözden geçirme ve bildirim külfetleri olarak adlandırılır. TBK'ya göre, *"iŖ sahibi, eserin tesliminden sonra, iŖlerin olağan akıŖına göre imkân bulur bulmaz eseri gözden geçirmek ve ayıpları varsa, bunu uygun bir süre içinde yükleniciye bildirmek zorundadır."* iŖ sahibinin eseri gözden geçirmeyi ve yükleniciye bildirimde bulunmayı ihmal etmesi durumunda iŖ sahibi, eseri kabul etmiŖ sayılır.

iŖ sahibinin Seçimlik Hakları Kullanma Ŗartları

TBK, gözden geçirme ve bildirim külfetlerini yerine getiren iŖ sahibine, yükleniciye karŖı kullanılmak üzere seçimlik haklar tanınmıŖtır. iŖ sahibinin ayıptan doğan sorumluluk çerçevesinde bu seçimlik hakları kullanabilmesi bakımından birtakım Ŗartların geręekleŖmesi gerekir. TBK'ya göre, *"eserin ayıplı olması, yüklenicinin açıkça yaptığı ihtara karŖın, iŖ sahibinin verdiği talimattan doęmuŖ bulunur veya herhangi bir sebeple iŖ sahibine yüklenebilecek olursa iŖ sahibi, ayıptan doğan haklarını kullanamaz."*

iŖ sahibinin Ayıptan Doğan Seçimlik Hakları

Eserdeki ayıp sebebiyle yüklenicinin sorumlu olduğu hâllerde iŖ sahibinin kullanabileceği seçimlik haklar, TBK'da düzenlenmiŖtir. Buna göre iŖ sahibi; eser kullanılmayacak derecede ayıplı ya da sözleşme hükümlerine aynı ölçüde aykırı olursa sözleşmeden dönme; eseri alıkoyup ayıp oranında bedelden indirim isteme; aşırı masraf gerekmiyorsa bunları yüklenici tarafından karŖılanarak onarılmasını isteme hakkına sahiptir. Ayrıca genel hükümlere göre tazminat isteme hakkı vardır.

iŖ sahibinin Borçları ve Özellikle iŖ sahibinin Ücret Ödeme Borcu

iŖ sahibinin borçları; iŖ sahibinin malzemeyi sağlama borcu, iŖ sahibinin verdiği malzemenin veya tamir edilecek Ŗeyin kendisince bilinen ve yüklenicinin gözüne çarpmayacak tehlikeli veya iŖi etkileyecek diğer niteliklerinden yükleniciyi haberdar etme borcu, teknik anlamda borç olmamakla beraber gözden geçirme ve bildirim külfeti ve ücret ödeme borcudur.

Ücretin Sözleşmede Belirlenmemesi

Ücret miktarı, taraflarca sözleşmede belirlenmemiŖse bunun için öncelikle eserin değerine bakılır ve eserin teslim edilmesi anındaki rayiç değerler dikkate alınır. Ayrıca yüklenicinin bu iŖle elde edeceği mutad kâr, fiilen yapılan giderler, yüklenicinin sözleşmede kararlaŖtırılan eseri meydana getirmek için sağladığı malzeme için giriŖtięi harcamalar, baŖvurduęu yardımcı kiŖilere ve alt yüklenicilere fiilen ödediği ücret, yüklenicinin iŖte kullandığı araç gereçler için yaptığı harcamalar da hesaba katılır.

Ücretin Sözleşmede Götürü Olarak Belirlenmesi

Ücret miktarı sözleşmede götürü olarak belirlenmiŖse, TBK'ya göre, *yüklenici, eseri o bedelle meydana getirmekle yükümlüdür. Eser öngörülenden fazla emek ve masrafı gerektirmiŖ olsa bile yüklenici, belirlenen bedelin arttırılmasını isteyemez."* Ayrıca eser, öngörülenden az emek ve masrafı gerektirmiŖ olsa bile iŖ sahibi, belirlenen Bedelin tamamını ödemekle yükümlüdür.

Ücretin Sözleşmede Yaklaşık Olarak Belirlenmesi

Ücret miktarının sözleşmede yaklaşık olarak belirlenmiŖ olması durumunda ise TBK'ya göre, *"eserin bedeli*

yaklaşık olarak belirlenmişse bedel, yapıldığı yer ve zamanda eserin değerine ve yüklenicinin giderine bakılarak belirlenir." Yaklaşık ücrette, ücretin aşırı olmayan derecede üstüne çıkılmasının rizikosuna iş sahibi katlanacaktır.

Ücretin Ödenme Zamanı ve Tabi Olduğu Zamanaşımı

TBK'ya göre "İş sahibinin bedel ödeme borcu, eserin teslimi anında muaccel olur" ayrıca "Eserin parça parça teslim edilmesi kararlaştırılmış ve bedel parçalara göre belirlenmişse, her parçanın bedeli onun teslimi anında muaccel olur." Eser sözleşmesinde kural olarak önce iş yapılır sonra bedel ödenir ancak taraflar bu kuralın aksini kararlaştırabilirler.

İş sahibinin Ücret Ödeme Borcunu Ödemede Temerrüdü

İş sahibi bedel ödeme borcunda temerrüde düşerse yüklenici TBK'dan kaynaklanan seçimlik haklarını yahut ödemezlik def'i imkanını kullanabilir.

Eser Sözleşmesinin Sona Ermesi

Eser sözleşmesini taraflar aralarında anlaşarak sona erdirebileceği gibi kanunda öngörülen diğer sebeplerle de sözleşme sona erebilir: *tarafların anlaşması (ikale) ile sona erme, yaklaşık keşif bedelinin aşılması sebebiyle sözleşmeden dönme, iş sahibi yüzünden ifanın imkansızlaşması, yüklenicinin ölümü veya yeteneğini kaybetmesi.*

Vekâlet Sözleşmesi

Vekâlet sözleşmesinde vekil, vekâlet verenin bir işini görmeyi veya işlemini yapmayı üstlenmektedir. Vekil, sözleşmede kararlaştırılmışsa veya teamül gereği ücrete hak kazanır.

Vekâlet Sözleşmesinin Unsurları

Vekâlet sözleşmesinin, sözleşmenin varlığı açısından zorunlu olan unsurları yanında bazı durumlarda gerçekleşen unsurları da mevcuttur.

Zorunlu Unsurlar

Vekilin vekâlet verene karşı iş görme borcu altına girmesi, vekâlet sözleşmesinin zorunlu unsurlarından biridir. Vekilin iş görme borcunun kapsamına şunlar girer: *maddi fiiller, hukuki işlemler, hukuki işlem benzeri fiiller.* Vekâlet sözleşmesinin unsurlarından biri de iş görmenin başkasının menfaatine ve iradesine uygun olarak yapılması ve iş görmede zaman kaydına bağlı olunmamasıdır. Vekil, vekâlet sözleşmesinde sadece kendi çıkarına göre hareket etmez; başkasının çıkarına göre de hareket eder ve gerekli özene göstermesine rağmen elde edemediği sonuçtan sorumlu değildir.

Zorunlu Olup Olmadığı Durumlara Göre Değişen Unsurlar

TBK'ya göre ücret, vekâlet sözleşmesi için zorunlu bir unsur değildir ancak sözleşmede aksi kararlaştırılmışsa veya teamül gereği ücret istenebilecekse veya özel kanunlarla öngörülmüşse vekil, ücret isteyebilecektir. Ayrıca vekâlet TMK'ya göre vasiyeti yerine getirme görevlisi hizmetinin karşılığında uygun bir ücret isteyebilecektir. Vekâlet verenin talimatları, vekilin bağımsızlığının sınırını çizmektedir. Vekil, vekâlet ilişkisini her zaman tek taraflı olarak sona erdirebilir.

Vekâlet Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Özellikleri

Vekâlet sözleşmesi, prensip itibarıyla tek tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Vekâlet verenin ücret ödeme borcu altında bulunduğu durumlarda ise vekâlet sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen sözleşme hâline gelir. Vekâlet sözleşmesi, niteliği itibarıyla iş görme borcu doğuran sözleşmelerdendir.

Vekâletin Kapsamı

TBK'ya göre sözleşmede açıkça gösterilmemişse bu kapsam, görülecek işin niteliğine göre belirlenecektir:

Genel Vekâlet: Hukuki işlemlere ilişkin vekâletin her türlü işlemin veya bir grup işlemin yapılmasına ilişkin olarak

verilmesidir. Vekil, doğrudan temsilci olsa da dolaylı temsilci olsa da vekâletin kapsamı aynı kurallar çerçevesinde belirlenir.

Özel Vekâlet: TBK'ya göre "vekil, özel olarak yetkili kılınmadıkça dava açamaz, sulh olamaz, hakeme başvuramaz, iflas, iflasın ertelenmesi ve konkordato talep edemez, kambiyo taahhüdünde bulunamaz, başışlama yapamaz, kefil olamaz, taşınmazı devredemez ve bir hak ile sınırlandıramaz."

Vekâlet Sözleşmesinde Vekilin Borçları

Vekâlet sözleşmesinde vekilin borçları, vekâletin sınırları içinde iş görme borcu, vekilin iş görmesinde özen gösterme borcu, vekilin işi bizzat kendisinin yapması borcu, vekilin iş görmeyi vekâlet verenin iradesine ve özellikle talimatına uygun yapma borcu, vekilin sadakat ve sır saklama borcu, vekilin hesap verme borcu, vekilin vekâlet ilişkisi çerçevesinde aldıklarını verme borcu olarak sayılabilir.

Birlikte Vekâlet Sebebiyle Birden Fazla Kişinin Vekil Olması ve Hükümleri

TBK'ya göre vekâleti birlikte üstlenenler, vekâletin ifasından müteselsil olarak sorumludurlar. Bu kişiler, vekâlet vereni ancak birlikte yaptıkları fiil ve işlemleriyle borç altına sokabilirler. Buradan çıkarılacak sonuçlar şunlardır: Birden fazla vekilin birlikte hareket zorunluluğu doğmaktadır. Böyle bir durumda birden fazla vekilin vekâlet verene karşı müteselsil sorumluluğu söz konusu olur.

Vekâlet Vereninin Borçları

Vekâlet sözleşmesinde vekâlet verenin borçları, vekilin yaptığı giderleri ve verdiği avansları ödeme borcu, vekile avans verme ve karşılık sağlama borcu, vekilin vekâleti ifa sebebiyle uğradığı zararı tazmin borcu ve birlikte vekâlet verenlerin vekile karşı müteselsil sorumluluğu olarak sayılabilir.

Vekâlet Sözleşmesinin Sona Erme Sebepleri

Vekâletin sona erme sebepleri TBK'nın m. 512 ve m. 513 hükümlerinde düzenlenmiştir. Söz konusu hükümlere göre vekâlet sözleşmesi; vekilin iş görme borcunu ifa etmesi, tarafların tek taraflı iradesiyle (istifa veya azil) veya taraflardan birinin ölümü, ehliyetsizliği veya iflası sebepleriyle sona erer.

Kefalet Sözleşmesi

Teminat sözleşmeleri temel olarak ikiye ayrılır: Aynı teminat ve şahsi teminat. Teminat sözleşmelerinden bir taşınır, taşınmaz, alacak veya işletme üzerinde rehin tesisi yükümlülüğünü içerenler; alacaklıya aynı bir teminat sağlamaya yönelmektedirler. Kefalet sözleşmesi ise şahsi bir teminattır. Şahsi teminat sözleşmelerinde şahsi teminat veren, borçlunun borcunun karşılığını teşkil etmek üzere haczi kabil bütün malvarlığı ile yükümlülük altına girmektedir.

Kefalet Sözleşmesinin Özellikleri

TBK'ya göre "kefalet sözleşmesi, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşmedir." Kefalet sözleşmesi, kefil ile asıl borcun alacaklısı arasında yapılır. Kefaletin hukuki sebebi, alacaklıya teminat sağlamaktır. Kefalet sözleşmesinde edim, para borcudur. Kefilin borcu, asıl borca yabancı ve fer'i bir borçtur; varlığı ve geçerliliği asıl borç ilişkisindeki borcun varlığına ve geçerliliğine bağlıdır. Kefalet borcu, kural olarak tali (ikinci derecede) bir borçtur. Kural ivazsızdır, kefil alacaklıya karşı borç altına girmektedir. Kefalet sözleşmesi, asıl borcu doğuran hukuki ilişkiden ayrı içeriği ve hukuki sebebi olan tamamıyla bağımsız bir sözleşmedir.

Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları

Kefalet sözleşmesinin geçerlilik şartları; geçerli bir asıl borcun bulunması, esas bakımından geçerli bir kefalet sözleşmesinin yapılması ve kefalet sözleşmesinin yazılı şekilde yapılmasıdır. Bunun yanında sözleşmesinin geçerli olması için ehliyet ve evli kişilerde eşin rızası aranan özel şartlardandır.

Kefaletin Çeşitleri

Kefalet sözleşmesinin, adi kefalet, müteselsil kefalet, toplu kefalet, rücu kefalet, kefile kefalet, zarara kefalet olmak üzere farklı türleri vardır.

Kefilin Sorumluluğunun Kapsamı

TBK'ya göre, "Kefil, her durumda kefalet sözleşmesinde belirtilen azamî miktara kadar sorumludur." "Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa kefil, belirtilen azamî miktarla sınırlı olmak üzere, aşağıdakilerden sorumludur:

Kefilin Alacaklıya Karşı İleri Sürebileceği Def'iler

TBK'ya göre, "kefil, asıl borçluya veya mirasçılara ait olan ... bütün def'ileri alacaklıya karşı ileri sürme hakkına sahip olduğu gibi, bunları ileri sürmek zorundadır."

Kefilin Asıl Borçluya Ait Def'ileri İleri Sürmesi

Asıl borçlu, zamanaşımı def'ini ileri sürmekten feragat etmiş olsa da kefil zamanaşımı def'inde bulunabilir. Kefilin Şahsi Def'ilerini İleri Sürmesi Kefil, asıl borçluya ait def'ileri ileri sürebileceği gibi kefalet sözleşmesine ilişkin veya şahsi def'ilerini de ileri sürebilir.

Alacaklının Yükümlülükleri ve Külfetleri

Kefalet sözleşmesinde, alacaklının yükümü ve külfetleri TBK'ya göre şunlardır: *teminatları ve ispat vasıtalarını saklama kefile nakil ve tevdi ödevi, ödemeyi kabul veya kefil kefalet borcundan kurtarma ödevi, borçlunun iflası veya konkordato istemesiyle ilgili olarak kefilin ödevleri, çalışanlara kefalette alacaklının gözetim ve özen ödevi, alacaklının bilgi verme ödevi.*

Kefil ile Asıl Borçlu Arasındaki İlişki

Kefil ile asıl borçlu arasındaki ilişki aşağıda ayrı başlıklar hâlinde ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir.

Kefilin Asıl Borçluya Rücu Hakkı

TBK "kefil ile asıl borçlu arasındaki hukuki ilişkiden doğan istem ve def'iler saklıdır." diyerek kefilin, asıl borçluya aralarındaki iç ilişki gereğince de rücu hakkına sahip olduğunu belirtmiştir.

Kefilin Alacaklıya Yaptığı Ödemeyi Asıl Borçluya İhbar Yükümlülüğü

Kefil, alacaklıya yaptığı ödemeyi asıl borçluya bildirmelidir. Kefil, yaptığı kısmi ödemelerden de asıl borçluyu haberdar etmelidir.

Kefilin Asıl Borçludan Teminat İsteme veya Borçtan Kurtarılmasını İsteme Hakkı

Kefil, TBK m. 595'te belirtilen durumlarda, asıl borçludan güvence verilmesini ve borç muaccel olmuşsa borçtan kurtarılmasını isteyebilir.

Kefalet Sözleşmesinin Sona Ermesi

Kefalet sözleşmesinin sona ermesi iki başlıkta incelenir.

Kefalet Sözleşmesinin Asıl Borca Bağlı Olarak Sona Ermesi

TBK'ya göre, "hangi sebeple olursa olsun, asıl borç sona erince, kefil de borcundan kurtulur." ancak asıl borcun bir üçüncü kişi tarafından ödenmesi durumunda eğer üçüncü kişi TBK şartlar içinde alacaklının haklarına halef olmaksaysa kefilin kefalet borcu varlığını sürdürür.

Kefalet Sözleşmesinin Bağımsız ve Kendine Özgü Sona Erme Sebepleri

Kefalet sözleşmesinin bağımsız sona erme sebepleri; asıl borçlunun değişmesi, süreli kefalet sözleşmesinin sona ermesi, süresiz kefalet sözleşmesinin sona ermesi, çalışanlara kefalette feshi bildirme ile sona erme, yasanın öngördüğü azami sorumluluk süresinin dolması ve kefaletten dönmedir.